

**Recenzja rozprawy doktorskiej
mgr Marty Żurawik-Paszkowskiej
pod tytułem *Administracyjnoprawne uwarunkowania
poszukiwania i wydobywania gazu z łupków*
(promotor – dr hab. Maciej Nyka, prof. UG, Gdańsk 2024)**

1. Uwagi wstępne

28 października 2024 r. uchwałą Rady Dyscypliny Nauki Prawne Uniwersytetu Gdańskiego powołano mnie na recenzenta w przewodzie doktorskim mgr Marty Żurawik-Paszkowskiej. Niniejsza recenzja zawiera ocenę spełniania przez rozprawę doktorską pod tytułem *Administracyjnoprawne uwarunkowania poszukiwania i wydobywania gazu z łupków* warunków określonych w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789). Przepisy tej ustawy znajdują odniesienie do przewodu doktorskiego mgr Marty Żurawik-Paszkowskiej ze względu na treść art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669 ze zm.).

Należy zauważyć, że zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki „rozprawa doktorska, przygotowywana pod opieką promotora albo pod opieką promotora i promotora pomocniczego, powinna stanowić oryginalne rozwiązanie problemu naukowego lub oryginalne rozwiązanie problemu w oparciu o opracowanie projektowe, konstrukcyjne,

technologiczne, lub oryginalne dokonanie artystyczne, oraz wykazywać ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w danej dyscyplinie naukowej lub artystycznej oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej lub artystycznej”.

W ramach niniejszej recenzji rozprawy doktorskiej należy zatem ocenić, czy rozprawa:

- stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego,
- wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie nauk prawnych,
- wykazuje umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

2. Ocena, czy rozprawa doktorska stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego

Rozprawa doktorska składa się ze wstępu, czterech rozdziałów i podsumowania. W tym miejscu należy zaznaczyć, że zagadnienia poruszane przez mgr Martę Żurawik-Paszowską pełnią szczególną rolę w publicznym prawie gospodarczym. Mimo, że dyskurs z nimi związany nie jest może najaktualniejszy, to są one jednak bezpośrednio związane z bezpieczeństwem energetycznym kraju. Ponadto trzeba podkreślić, że po wybuchu wojny na Ukrainie mogą ponownie stać się interesującym tematem nie tylko dla przedstawicieli nauki, ale również dla polityków i przedsiębiorców. Zagadnienia poruszone przez Doktorantkę są więc ważne ze względu na sytuację gospodarczą i polityczną Polski.

Temat rozprawy jest prawidłowo skonstruowany i w pełni zasługuje na aprobatę. Doktorantka we wstępie sformułowała cel: „przeprowadzenie analizy występujących w polskim porządku prawnym instrumentów o charakterze administracyjnoprawnym, istotnych z punktu widzenia możliwości, poszukiwania i wydobycia gazu łupkowego, przy jednoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa dla elementów środowiska, w tym człowieka” (str. 9) .

Ponadto w satysfakcjonujący sposób wyodrębniła trzy główne tezy rozprawy: „ 1) Sektor wydobywczy gazu ziemnego (łupkowego), powinien być kształtowany przez pryzmat współdziałania podmiotów państwowych z podmiotami prywatnymi, tym samym realizując wspólnie założenia polityki energetycznej państwa i wpływając na stopień bezpieczeństwa energetycznego państwa. 2) Organy administrujące sektorem wydobywczym powinny regulować, ukierunkowywać i nadzorować uprawnienia koncesyjne przedsiębiorstw wydobywczych, dążąc do lepszej ich efektywności w zakresie

poszukiwania, rozpoznawania i wydobycia oraz zachęcać rynek do stosowania nowych technologii wydobywczych, oraz regulować zakres wykorzystania krajowych zasobów wydobywczych. 3) Zakres prawnoadministracyjnych uregulowań umożliwiających prowadzenie działalności wydobywczej gazu z formacji łupkowych, opiera się w zakresie koncesjonowania węglowodorów *wskazywanym w Prawie geologicznym i górnictwym*” (str. 12).

W poszczególnych rozdziałach dysertacji Doktorantka odwołuje się do takich zagadnień, jak: uwarunkowania prawno-społeczno-gospodarcze poszukiwania i wydobycia gazu łupkowego w Polsce; administracyjnoprawne gospodarowanie geologicznymi zasobami naturalnymi; koncesjonowanie działalności gospodarczej w zakresie pozyskiwania gazu ze złóż niekonwencjonalnych; bezpieczeństwo energetyczne. Biorąc pod uwagę cel rozprawy, należy stwierdzić, że jest to zestawienie prawidłowe i pozwalające dowieść Badaczce wskazanych w treści trzech szczegółowych tez.

Wątpliwości może budzić fakt, że Doktorantka nie dokonała szczegółowej analizy problematyki efektywności, który został wyodrębniony w drugiej tezie dysertacji. Do tego niewątpliwie ważnego kryterium mgr Marta Żurawik-Paszkowska odwołuje się tylko w sposób ogólny, nie wyjaśniając nawet dobrze czytelnikowi w swoich wywodach, czym jest rzeczona efektywność. Na pewno rozważania dotyczące efektywności wzbogaciłyby rozprawę doktorską i mogłyby świadczyć o jej interdyscyplinarnym charakterze. Kryterium tym zajmują się bowiem nie tylko przedstawiciele nauki prawa, ale także ekonomii.

Niestety szkoda też, że Badaczka nie podjęła się próby dokonania ekonomicznej analizy prawa w przypadku wybranych instytucji jurydycznych. W przypadku problematyki gazu z łupków i prawa energetycznego byłoby to oczywiście uzasadnione i świadczyło o nowatorskim charakterze recenzowanej rozprawy. Mimo powyższej uwagi można jednoznacznie stwierdzić, że w rozprawie doktorskiej przedstawiono oryginalne rozwiązanie problemu naukowego.

3. Ocena, czy rozprawa doktorska wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie nauk prawnych

Autorka rozprawy doktorskiej wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną w dyscyplinie nauk prawnych. Instytucje jurydyczne co do zasady przedstawione są przez nią

prawidłowo. Doktorantka nie popełnia rażących błędów merytorycznych, które miałyby wpłynąć na negatywną ocenę rozprawy przeze mnie. Analizy przeprowadzone są przez nią rzetelnie w oparciu o aktualną literaturę prawniczą i bogate orzecznictwo.

Doktorantka prawidłowo charakteryzuje poszczególne pojęcia i zasady odnoszące się do administracyjnoprawnych uwarunkowań poszukiwania i wydobycia gazu łupkowego, które rozumiane są przez nią „jako instrumenty prawne z szeroko rozumianego prawa administracyjnego (w tym prawa gospodarczego, prawa ochrony środowiska, prawa geologicznego i górniczego), które mogą być wykorzystywane bezpośrednio lub pośrednio w związku z procesem poszukiwania i wydobycia gazu” (str. 10). W tym miejscu pojawia się jednak wątpliwość, dlaczego Badaczka nie zaznaczyła, że chodzi o prawo administracyjne gospodarcze (bądź szerzej – publiczne prawo gospodarcze), a wskazała na prawo gospodarcze (czyli też prywatne?).

Omawiając instrumenty prawne o charakterze reglamentacyjnym w rozdziale trzecim rozprawy (pod tytułem *Koncesjonowanie działalności gospodarczej w zakresie pozyskiwania gazu ze złóż niekonwencjonalnych*), Autorka zbyt mało uwagi poświęciła na charakter prawny koncesji. Szkoda, że tylko pobieżnie przeanalizowała przepisy ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r., poz. 1222), a także nie przeprowadziła szczegółowych rozważań odnoszących się do instytucji uznania administracyjnego. Szczegółowo nie odniosła się także do aspektów historycznoprawnych, które w tym miejscu mogłyby wydawać się interesujące. W moim przekonaniu jest to poważna wada dysertacji i należałoby wprowadzić zmiany w tym zakresie na etapie ewentualnego wydania dzieła.

W rozdziale czwartym (pod tytułem *Gaz łupkowy jako element bezpieczeństwa energetycznego RP*) mgr Marta Żurawik-Paszkowska odwołuje się do istotnych kwestii związanych z funkcjonowaniem państwa. Słusznie zauważa, że perspektywa zapewnienia bezpieczeństwa państwowego powinna być analizowana pod kątem możliwości zapewnienia odpowiedniej ilości surowców energetycznych, w tym ze źródeł niekonwencjonalnych i funkcjonowania sektora górnictwa gazu ziemnego (str. 208). Doktorantka wskazuje na koniecznością uniezależnienia się od dostaw surowców energetycznych (głównie paliwa gazowego) z Rosji. Podkreśla, że gaz ziemny stał się przedmiotem rozgrywek politycznych stosowanych przez Federację Rosyjską (s. 210). Ta część rozdziału stanowi wartościowy element całej dysertacji i świadczy o aktualności podnoszonej przez Badaczkę problematyki.

Doktorantka przedstawia też ciekawe wnioski w rozprawie. Należy zgodzić się z Autorką, że w obliczu sytuacji geopolitycznej i konieczności zapewnienia przez państwo bezpieczeństwa energetycznego, jak również dążenia w jak największym stopniu do osiągnięcia samodzielności energetycznej, państwo ponownie powinno rozważyć włączenie do bilansu zasobów energetycznych gazu pozyskiwanego z łupków. Tylko, czy - tak jak wskazuje Doktorantka - „nadal paliwo gazowe a w szczególności niskoemisyjne (jakim jest gaz łupkowy), będzie stanowiło filar polskiej struktury energetycznej.”(str. 247) ? Czy przy obecnych uwarunkowania pozyskiwania gazu z łupków nie jest to wizja idealistyczna?

4. Ocena, czy rozprawa doktorska wykazuje umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej

Recenzowana dysertacja wykazuje umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej przez Doktorantkę. We wstępie Autorka uzasadniła wybór tematu, wskazała na przedmiot i cel rozprawy, wyodrębniła główne tezy pracy i metody badawcze, a także zobrazowała podział pracy. Może dziwić omówienie wstępu we wstępie (str. 12). Przyznam, że jest to niezwykle zaskakująca konstrukcja.

Rozdziały tworzą spójną całość i wpisują się w sformułowane przez Doktorantkę założenia. Autorka w sposób prawidłowy zestawiała ze sobą dorobek przedstawicieli nauki (w tym nauki publicznego prawa gospodarczego), wykorzystwała orzecznictwo, a także źródła prawa.

Prawidłowo mgr Marta Żurawik-Paszkowska wyodrębniła metody badawcze, które zastosowała w dysertacji. Posłużyła się m.in. metodą dogmatyczno-prawną i metodą prawno-porównawczą, tym samym dokonała analizy i interpretacji aktów prawnych obowiązujących w Polsce, prawodawstwie europejskim oraz regulacji o charakterze międzynarodowym. W mojej ocenie wątek komparatystyczny powinien być jednak bardziej wyeksponowany.

Należy wskazać, że w poszczególnych rozdziałach dysertacji występują pewne nieprawidłowości i niekonsekwencje. Przykładem może być „wprowadzenie” do rozdziału, które zostało zamieszczone tylko w pierwszej części rozprawy (str. 16). W kolejnych

rozdziałach występują swoiste opisy kwestii ogólnych na początku, nie są one jednak redakcyjnie wyodrębnione (np. str. 60-70).

Doktorantka w dysertacji popełniła liczne błędy, które powinny być poprawione przed ewentualnym opublikowaniem tekstu. Sądzę, że jest to najślabsza strona recenzowanej rozprawy doktorskiej. Jako pierwszy przykład można podać zbędne używanie kropki. Ten znak interpunkcyjny pojawia się w tytułach większości rozdziałów i podrozdziałów (np. na str. 60: „2. Administracyjnoprawne gospodarowanie geologicznymi zasobami naturalnymi, jako prawo do swobodnego dysponowania, poszukiwania i eksploatacji złóż naturalnych.”, na str. 125: „2.7. Uprawnienia górnicze. Sytuacja prawna złóż kopalin, w tym własność górnicza i użytkowanie górnicze a realizacja interesu publicznego.”, a także na str. 213: „4.1. Pojęcie bezpieczeństwa energetycznego – aspekty prawne.”). Natomiast kropek zabrakło na końcu przypisów, które dodatkowo zawierają liczne błędy i nie zostały przez Autorkę ujednolicone (por. przypisy nr: 32, 43, 301, 340, 419, 506, 604, 676, 748, 805).

Można wskazać również na błędy graficzne (np. w spisie treści i na str. 22: „1.2. Amerykański sen – doświadczenia, równice, ryzyka”; na str. 39 : „z Morza Norweskiego i z Danii), błędy ortograficzne (np. na str. 19” „prawo geologiczne i górnicze”), błędy merytoryczne (str. 40: błędna nazwa przedsięwzięcia gospodarczego: North Stream), błędy językowe (np. na str. 13 Autorka wskazuje, że „rozdział omawia...”), fleksyjne (np. str. 6: „zmianę tą”), a także stylistyczne (np. str. 9, 27, 172). Niezbyt często Autorka stosuje też akapity, a to dzięki nim tekst byłby bardziej transparentny dla czytelnika.

Ponadto Doktorantka często popełnia błędy w pozycjach literaturowych użytych w sporządzeniu niniejszej rozprawy. W tej sferze również panuje swoisty bałagan. Autorka np. podaje pozycje, które nie występują w katalogach bibliotecznych (np. poz. 257 w bibliografii: „Szalbierz Z., Kott J., Administracyjnoprawne formy działań regulacyjnych niezależnych organów administracji publicznej, Warszawa 2019 r.”).

W przedstawionym do recenzji tekście zabrakło też powołania się na wiele ważnych pozycji naukowych dotyczących reglamentacji gospodarczej (takich autorów jak: M. Wierzbowski, K. Strzyczkowski, C.. Kosikowski). Dziwi również fakt, że w dysertacji zastosowano różne czcionki (zob. tekst główny i przypisy). Nie ulega wątpliwości, że również to powinno zostać zmienione przez Autorkę.

5. Konkluzja

Przedłożona mi do oceny dysertacja doktorska jest wartościową pracą badawczą, która odnosi się do istotnej obecnie problematyki prawnych regulacji dotyczących wydobycia gazu z łupków. Uzyskane wyniki nie są nowatorskie, ale niewątpliwie mogą poszerzać wiedzę czytelnika na temat przedmiotowej problematyki i stanowić wkład w dalszą dyskusję naukową przedstawicieli doktryny. Założony cel został przez Badaczkę osiągnięty, a całość rozważań jest zgodna z treścią tytułu rozprawy. Wskazane w recenzji krytyczne uwagi i uchybienia nie wpływają na wartość dysertacji.

Jednoznacznie stwierdzam, że rozprawa doktorska mgr Marty Żurawik-Paszkowskiej pod tytułem *Administracyjnoprawne uwarunkowania poszukiwania i wydobycia gazu z łupków*:

- stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego,
- wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie nauk prawnych,
- wykazuje umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej,

a w konsekwencji – **odpowiada warunkom określonym w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789)**. Pragnę przedstawić Radzie Dyscypliny Nauki Prawne Uniwersytetu Gdańskiego wniosek o dopuszczenie mgr Marty Żurawik-Paszkowskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

